

[Marius Buhl.]

vøring, brændsel o. s. v. Men disse udgifter vokser jo med skolernes størrelse, om ikke ganske proportionalt så dog i nogen grad, og derfor er jeg bange for, at det ikke vil virke fuldt retfærdigt, hvis alle skoler uanset størrelse får lige meget på denne konto. Jeg er indforstået med, at den højtærede undervisningsminister just har villet hjælpe de små skoler. I den nuværende lov har man også en konto, som tager positivt hensyn til skoler med lav klassekvotient, ikke i og for sig til små skoler, men til skoler med lav klassekvotient. Denne regel har virket udmærket, men den er meget indviklet, og derfor ønsker man nu at forenkle den, hvilket er letforståeligt. Men hvis man i stedet for at sætte tilskuddet lige stort pr. skole, beregnede det pr. klasse, tror jeg, der ville være vundet noget derved.

Den næste konto med 85 pct. af lærerlønnen er i overensstemmelse med den offentlige skoles tilskudsregler, og jeg ser med stor tilfredshed, at den private skoles vikarudgifter også falder ind under denne tilskudsordning. Bestemmelsen er en gevinst for skolen, og det samme gælder for øvrigt bestemmelserne vedrørende bestyrerlønnen. Den nugældende lov har kun et rent minimalt tilskud til bestyrerlønnen, medens lovforslaget opererer med samme tilskud til bestyrerlønnen som til de øvrige lønninger, altså 85 pct.

Der er dog her et forhold, jeg gerne vil gøre opmærksom på. Det er således, at hvis skolen er en selvejende institution, gives der det samme tilskud til bestyrerens løn som til de øvrige lærerlønninger. Hvis bestyreren derimod ejer skolen, gives der tilskud efter bestemte regler til bestyreren, men betydeligt nedsatte tilskud, og denne nedsættelse har jeg løseligt regnet ud til at kunne komme til at andrage ca. 6 000 kr. om året pr. skole. Det er jo et ret betydeligt nedslag. Jeg ved, at den højtærede undervisningsminister foretrækker selvejende institutioner ud fra pædagogiske betragtninger, og jeg er ganske enig med ministeren i disse betragtninger. Der vil imidlertid sikkert fortsat være bestyrere, som selv vil eje deres skole, nogle ud fra økonomiske betragtninger, idet deres skole giver dem en indtægt, der ligger så meget over en skoleinspektørs løn, at det opvejer nedgangen i

tilskuddet — og så må de selvfølgelig finde sig i nedgangen — andre måske af superidealistiske grunde, om jeg så må sige, og de må være indforstået med, at superidealisme koster penge. Men jeg forudser, at når denne lov, som giver regler for overgang til selvejende institution efter samme linje, som gælder for friskoler, efterskoler, højskoler og seminarier — fortrinlige regler, som jeg er meget glad for også kommer til at gælde denne skolekategori — er blevet gennemført og disse regler er trådt i kraft, vil der kun være få bestyrere, som ikke ønsker, at deres skoler bliver selvejende institutioner. Jeg kunne tænke mig, at i det mindste 40 af de ca. 50 landrealskoler vil melde sig med det samme. Der er enkelte, som allerede har gjort det, men det er kun ganske få. Så bliver spørgsmålet: hvornår kan disse skoler blive selvejende? Det vil ikke koste staten tilskud, men det vil koste staten anlægskapital, investeringer, eller hvad man skal kalde det. Jeg forudser, at staten vil afsætte et vist beløb årligt, så at måske 4 skoler om året kan overgå til selvejende institution, og det betyder, at det vil være 10 år, før den sidste kan blive det. Men så vil denne jo uden egen skyld miste ca. 6 000 kr. om året i disse 10 år i sammenligning med dem, der kan blive selvejende med det samme. Vi må i udvalget prøve på at eliminere denne forskelsbehandling på en eller anden måde, for hvis det går, som jeg har skildret det her, og som jeg har grund til at tro det vil gå efter mit kendskab til skolerne, vil der blive et lidt for stort kapløb om, hvem der kan komme først med at få skolen lagt om til at blive en selvejende institution.

Endelig har jeg et stort ønske. Efter den nye skolelov kan en privat realskole ud over de 3 realklasser have almindelige folkeskoleklasser, 6. og 7. klasse eller måske alle 7 klasser, og til denne del af skolen skal der ydes tilskud efter friskolelovens tilskudsprincipper. Det er jeg indforstået med, men jeg ville meget gerne have disse tilskudsprincipper indarbejdet i denne lov.

Det samme gælder for de tilfælde, hvor kommuner vil bruge en privat realskole til undervisning af de frie 8. og 9. klasser. Det kan meget vel tænkes, at nogle kommuner vil det. Det er ikke mere end 2-3 dage siden, at jeg var bedt om at komme